

УДК 378.078

Лебедев М. К., доктор філософії з економіки
Київський національний університет технологій та дизайну

ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В РАМКАХ ІНІЦІАТИВИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Сучасна освіта – це не тільки процес, за допомогою якого суспільство передає акумульовані знання, вміння та цінності від одного покоління до іншого. Освіта дає людям знання та інформацію, а також сприяє зміцненню почуття самоповаги і впевненості у собі, реалізації власного потенціалу [1]. Цифрова освіта передбачає набуття цифрових компетентностей і навичок та стає ключовим фактором соціально-економічного розвитку та розширення можливостей людей.

Цифрова освіта забезпечує використання цифрових технологій для викладання та навчання, розвиток цифрових компетенцій та навичок для цифрової трансформації та вдосконалення освіти за допомогою аналізу даних та передбачення [2]. План дій з цифрової освіти (2021-2027) як політичної ініціативи Європейського Союзу (ЄС), визначає два стратегічні пріоритети: 1) сприяння розвитку високоефективної екосистеми цифрової освіти; 2) розвиток цифрових навичок і компетенцій для цифрової трансформації

Цифрові навички необхідні населенню як у професійній діяльності – для складного аналізу даних та розробки алгоритмів, програм, роботи в системах автоматизованого й роботизованого виробництва, наданні послуг, торгівлі, ведення бізнесу, так і в процесі формування цифрової та медіаграмотності, необхідної для пошуку інформації.

Виділяють п'ять груп ключових компетенцій, якими має володіти фахівець:

- 1) політичні й соціальні компетенції;
- 2) компетенції мультикультурності, тобто здатності комунікувати з різними культурами та релігіями;
- 3) компетенції комунікабельності;
- 4) цифрові компетенції – ті, що пов'язані з виникненням інформаційного суспільства;
- 5) компетенції, спрямовані на особистісний та професійний саморозвиток упродовж життя [3].

Цифрові компетенції – це сукупність знань, здібностей, особливостей характеру і поведінки, які необхідні для того щоб людина могла використовувати ІКТ та цифрові технології для досягнення цілей у своєму особистому або професійному житті. Цифрова компетентність передбачає здатність здійснювати професійну діяльність у поєднанні з якостями, що дозволяють діяти самостійно. Це багатогранний еволюційний процес, що постійно змінюється при появі нових технологій.

Виклики інформатизації та цифровізації зумовлюють формування таких навичок:

- 1) когнітивні (логічне і креативне мислення, вербальна грамотність, вміння вирішувати проблеми),

2) соціальні (особистісні якості, готовність отримувати новий досвід, сумлінність, емоційна стабільність, саморегулювання, неконфліктність, прийняття рішень, навички міжособистісного спілкування),

3) технічні (навички, необхідні для роботи за конкретною професією).

В Європейському Союзі виділяють п'ять цифрових компетенцій, яким притаманні відповідні цифрові навички:

- 1) інформаційна грамотність;
- 2) комунікація та співпраця;
- 3) створення цифрового контенту;
- 4) безпека;
- 5) вирішення проблем [4].

Опанування цифрових компетенцій включає вісім рівнів (від найпростішого до найскладнішого).

Набуття компетентності, як динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначають здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність у сучасних умовах неможливе без опанування цифрових знань.

Цифрові знання відкривають нові можливості в особистому житті, навчанні, роботі та продукуванні інновацій.

Набуття цифрових знань, цифрової грамотності і компетентностей, розвиток цифрових навичок та володіння навиками автономного й самостійного навчання відбуваються в активному цифровому освітньому середовищі.

Цифрове освітнє середовище поєднує освіту й технології з метою поліпшення навчального процесу шляхом застосування інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових технологій, вебплатформ, програмного забезпечення й інших електронних інструментів, які забезпечують доступ до знань, спілкування, співпраці й розвитку актуальних навичок у здобувачів освіти .

Використання цифрового освітнього простору надає такі переваги:

- доступність
- інтерактивність
- індивідуалізація
- колаборація
- гнучкість
- академічна мобільність

Втіленням системного підходу до цифровізації вищої освіти на основі цифрового освітнього середовища та вищим ступенем організації навчання цифровій грамотності є цифровий університет.

Виділяють чотири ключові компоненти матриці цифрового університету: освітнє середовище (інтеграція цифрового та фізичного просторів); цифрова участь та інформаційна грамотність (основа особистісного й професійного розвитку); освітня програма; розроблення курсів, зокрема з цифрової аналітики [5]. Цифровий кампус університету спрямований на задоволення потреб університетської спільноти та людства, прозорість і якість освітнього процесу та перехід на електронне управління в умовах цифровізації суспільства.

Цифровий університет виступає в якості суспільного блага [5] та, одночасно є формою організації освітнього, наукового та інноваційного процесів у вищій школі.

Список використаних джерел:

1. Compass. Manual for human rights education with young people. URL: <https://www.coe.int/en/web/compass>
2. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS on the Digital Education Action Plan. Brussels, 17.1.2018 COM(2018) 22 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0022&from=EN>
3. Hutmacher, W. (1997). Key competencies for Europe. *Report of the Symposium Berne, Switzerland 27–30 March*, 27–31.
4. Carretero, S.; Vuorikari, R. and Punie, Y. (2017). DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use, EUR 28558 EN, doi:10.2760/38842.
5. Johnston, B., MacNeill, S., & Smyth, K. (2018). Conceptualising the Digital University: The Intersection of Policy, Pedagogy and Practice. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-99160-3>.